

Oponentský posudek disertační práce

Autor: **Mgr. Ewa Monika Kubín**

Téma: **Percepce atraktivity Polska jako turistického prostoru pro obyvatele
Česka**

**Perception of attractiveness of Poland as a tourism space by population of
Czechia**

Vysoká škola: **Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta**

Školitel: **RNDr. Jiří Vágner, PhD.**

Rok: **2012**

Popis práce

Anglicky psaná disertace Mgr. Ewy Kubín obsahuje 218 stran. Vlastní text zaujímá 168 stran, na zbývajících jsou seznam literatury a přílohy. Práce se člení na tři části, které se dělí dále na 11 kapitol (včetně úvodu a závěru). Struktura práce je poměrně složitá, ale je z ní patrné logické uspořádání. Seznam literatury obsahuje 114 titulů klasické literatury a internetových zdrojů. České, polské a světové citované publikace jsou v optimálním poměru. Seznam citované literatury je dokladem, že autorka má dobrý přehled v odborné literatuře.

Posouzení výběru tématu a splnění cíle

Klady:

Tato práce se zabývá široce chápanou geografií cestovního ruchu, konkrétně cestovním ruchem mezi Českem a Polskem. Je určena primárně českým odborníkům a zájemcům o Polsko. Doktorská disertace se však neomezuje na pouhý popis a snaží se dosáhnout měřitelnějších cílů pomocí sofistikovanějších metod (viz ta část posudku, která se zabývá metodologií). Z tohoto hlediska ji lze částečně zařadit i do behaviorální geografie.

Autorka si pro svou práci stanovila pět cílů. Primárním a nepochybně hlavním cílem bylo „poznat názory vybraných skupin obyvatel Česka na atraktivitu Polska jako turistické destinace“. Další dva cíle byly popisné: autorka je formulovala tak, že by měla „popsat

nabídku zájezdů do Polska“ a „aktivity polských institucí směřujících k podpoře rozvoje cestovního ruchu z česka do Polska“. Druhý z těchto cílů mají doplnit konkrétní návrhy na zlepšení marketingové strategie polských organizací cestovního ruchu na českém trhu. Čtvrtý cíl směřuje do budoucnosti: má jím být sestavení prognózy vývoje cestovního ruchu z Česka do Polska. Poslední cíl práce je metodický: jde v něm o rozšíření dosud používané metodologie geografie cestovního ruchu o vybrané koncepty z jiných věd – autorka přímo uvádí marketing, informatiku a sociologii. Takto stanovené cíle jsou poměrně ambiciózní a zaručují vědeckou kvalitu. Lze říci, že se je všechny podařilo splnit, i když ne všechny na stejné úrovni.

Nedostatky:

Nedostatek při stanovení cílů je jejich příliš velký rozptyl. Práce by byla kompaktnější, kdyby se zaměřila na jejich omezenější počet, např. jen na první, věcný cíl, a dále na metodologický cíl, který je v odborné práci často zařazován automaticky a nanejvýš ještě doplněn o prognózu. Další dva popisné cíle jsou v práci už víceméně navíc.

Posouzení použitých metod

Klady:

Autorka použila v práci celou řadu metod a výzkumných technik, což v pracích z geografie cestovního ruchu nebývá obvyklé. V první řadě jde o Delfskou metodu dotazování odborníků, dále o strukturované rozhovory se zaměstnanci cestovních kanceláří, fiktivní nákupy (mystery shopping) v cestovních kancelářích, dotazníkové šetření mezi žáky základních škol a několik analýz dostupných zdrojů: internetu, tisku, učebnic, cestopisů, učebnic a dokumentů. Doplňující metodou byla mezi ekonomy v poslední době populární analýza SWOT.

Metody v této disertaci jsou zvolené uvážlivě a jsou důkazem, že autorka je dobře ovládá. Jejich šíře dokládá také, že autorka je metodologicky opravdu na výši a dokáže si v budoucnu poradit i se složitějšími vědeckými úkoly.

Nedostatky:

Velká paleta metod a technik odpovídá široce stanoveným cílům disertace. Dokazuje, že metodologie je silnou stránkou autorčiných odborných dovedností, ale o jejich počtu lze říci totéž, co o počtu dílčích cílů. Také počet metod je přehnaný. Velké množství výzkumných postupů, které se vzájemně velmi liší a přinášejí velmi rozdílné výsledky rozdílné vědecké validity vytváří sice komplexní a podrobný obraz zkoumaných otázek, ale přispívá také k určité nepřehlednosti výsledků. Orientace v nich rozhodně nepatří k těm snadným. Zdá se, že metodologicky čistší by bylo omezit se na menší počet metod a v případě zachování jejich vysokého počtu se více soustředit na jejich větší provázanost.

K samotnému provedení jednotlivých metodických postupů jsou ovšem námitky spíše nepodstatné. Jednou z nich je např. pochybnost, zda byly počty dotazovaných dostatečné. Pouze 10 odborníků je v Delfské metodě považováno spíše za dolní hranici, a stejně tak počet 5 fiktivních nákupů (mystery shops) v cestovních kancelářích mohl být větší. Výsledky založené na odpovědích většího počtu dotazovaných by měly větší vědeckou validitu.

Posouzení dosažených výsledků

Klady:

Práce přinesla zajímavé výsledky pokud jde o percepci Polska jako turistické destinace mezi Čechy. Prakticky všechny potvrzují poměrně očekávaný závěr, že Češi se o Polsko zajímají mnohem méně, než by se dalo teoreticky očekávat na základě geografické blízkosti, jazykové příbuznosti a podobnosti historického osudu. Práce to kvantitativně dokazuje na řadě příkladů. Nejlépe to znázorňuje analýza tisku a graf počtu článků o Polsku z období 1.4.-31.5. 2010 na str. 73. Počet zpráv týkajících se Polska ve vybraných novinách je po celou dobu v řádu jednotek (2-8) a jen mezi 11.-25.4. vzrostl na 112. Důvodem byla mimořádná událost, kterou byla katastrofa vládního letadla ve Smolensku a smrt polského prezidenta Lecha Kaczyńskiego. Od konce dubna do konce května počet zpráv věnovaných Polsku opět poklesl do řádu jednotek, tzn. na úroveň běžnou před katastrofou.

Specifickým přínosem práce je i obecný popis cestovního ruchu v Polsku. Přestože z metodologického hlediska působí trochu nepatříčně, protože tak podrobný popis je ve většině prací tohoto typu vlastně zbytečný. Zde je to však projev už v samotném úvodu práce deklarovaného záměru autorky seznamovat českou veřejnost se svou původní vlastí. Tímto podrobným popisem se snaží vyrovnat informační handicap Polska v zahraničí – Česko nevyjímaje – který potvrzují všechny dosavadní výzkumy i populární novinářská sdělení.

Kvalitní výsledky pak přinesl vlastní výzkum v podobě dotazníkového šetření na školách. Jeho provedení, analýza a interpretace výsledků jsou prvotřídní a dokazují, že autorka tuto metodu dokonale ovládla. Je z něho jasně vidět, jaký obraz Polska existuje v hlavách českých žáků a jaké jsou jejich motivace pro cestu do této země.

Nedostatky:

Výsledek analýzy nabídky cestovních kanceláří je nutně zkreslen omezením jejich výběru pouze na Prahu. V hlavním městě ztrácí na síle faktor geografické blízkosti, jelikož z Prahy je např. blíže do Německa než do Polska. Kdyby autorka prozkoumala nabídku alespoň 1-2 cestovních agentur z Ostravy, našla by jistě nabídek cest do Polska mnohem víc.

Na to, že jde o geografickou práci je v ní zarážející nedostatek map. Jedinou mapou je mapa prostorové distribuce turistů z Česka ve srovnání s turisty z celého světa. A to je trochu málo.

Posouzení formální úpravy

Klady:

Po formální stránce tato disertační práce patří určitě k těm lepším. Struktura textu je přehledná, překlepy a chyby se v textu prakticky nevyskytují. Literatura je citovaná v souladu s běžnými normami pro citování pramenů. Statistické tabulky a grafické podklady jsou přehledně a esteticky výborně zpracovány.

Nedostatky:

K nečetným formálním nedostatkům lze zařadit opravdu jen drobnosti např. v tabulkách. V tabulce 10 na str. 58 nejsou celá čísla uváděna s desetinnou čárkou (533 místo 533,0), což znepřehledňuje srovnání číselných hodnot. Také zarovnávaní číselných sloupců k levému okraji prakticky ve všech ostatních tabulkách působí rušivě, protože pak nejsou čísla stejného řádu pod sebou.

Drobná chyba je i v grafu 25 na str. 77. V textu je na předchozí stránce napsáno, že kategorie výrazu „polsko“ v internetu se vyskytuje v 7 hlavních kategoriích, ale graf jich ukazuje 8, přičemž „dovolená polsko“ je tam dvakrát. Znamená to, že v internetu se Polsko nepíše s velkým počátečním P?

Polské geografické i další názvy v textu jsou v pořádku, ale místy chybí některá diakritická znaménka v českých názvech (viz Westernove mestecko v Karpaczu v tabulce 19 na str. 88). Ve stejné tabulce se vyskytuje Rybnik – dul „Łeba“. Co to je? Není to Důl v Rybniku a Łeba, která leží u moře 500 km na sever a k Rybniku „skočila“ ze sousedního řádku?

Závěr

Předložená disertace je dokladem schopností autorky věnovat se vědecké práci. Lze očekávat, že výsledek této disertace přispěje k rozšíření poznání v oblasti geografie cestovního ruchu. Navrhují tuto disertační práci přijmout a po její úspěšné obhajobě autorce udělit akademický titul doktorky filozofie „philosophiae doctor“, ve zkratce „PhD“.

Rychvald, 1. června 2012

Doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc.
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity